

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ ВИЩИЙ КОЛЕДЖ МИСТЕЦТВ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
(КЗ ХФВКМ ХОР)**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Педагогічної ради
КЗ ХФВКМ ХОР

від « 26 » січня 2022 року № 3

Голова Педагогічної ради

Любов МОРОЗКО

Введено в дію

наказом директора КЗ ХФВКМ ХОР

від « 27 » січня 2022 року № 15

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ТА
ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
У КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«ХАРКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ ВИЩИЙ КОЛЕДЖ МИСТЕЦТВ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

м. Харків

2022

I. Загальні положення

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання та інклюзивного освітнього середовища у Комунальному закладі «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» Харківської обласної ради (далі - КЗ ХФВКМ ХОР) визначає організаційні засади інклюзії (включення/інтеграцію в освітній процес) з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами (ООП) на здобуття якісної фахової передвищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» та Закону України «Про фахову передвищу освіту» (ст.54), Постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) «Про затвердження Порядку забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників» від 23 січня 2019 року № 41, Постанови КМУ «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти» від 09 грудня 2020 року № 1289, Постанови КМУ «Про затвердження Порядку улаштування засобів безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до будинків, будівель...» від 20 червня 2021 року № 668, Постанови КМУ «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти» від 15 грудня 2021 року № 1321, Наказу Міністерства культури і інформаційної політики України «Про затвердження «Концепції розвитку інклюзивної мистецької освіти» від 27 січня 2020 року № 339, з урахуванням Методичних рекомендацій для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі (2021р.) та інших нормативних документів.

1.3. Особи з особливими освітніми потребами вільні у виборі закладу освіти, спеціальності та освітньо-професійної програми з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР надає освітні послуги здобувачам фахової передвищої освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального та майнового стану, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів фахової передвищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

1.4. Основні терміни Положення та їх визначення:

- **інклюзивне освітнє середовище** – це умови, які дозволяють усім здобувачам освіти, включно з тими, хто має особливі освітні потреби

(ООП), навчатися разом, поважаючи їхні індивідуальні потреби та можливості. Воно створюється шляхом адаптації освітньо-професійних програм, методів, фізичного простору та забезпечення підтримки, щоб кожна особа з ООП змогла почуватися цінною, брати активну участь і досягати успіху;

- **універсальний дизайн** – це філософія проєктування продуктів, середовища, програм і послуг таким чином, щоб вони були максимально зручними для використання усіма людьми без необхідності адаптації чи спеціального дизайну. Цей підхід враховує різноманітні потреби людей, включаючи, але не обмежуючи, людей з інвалідністю, літніх людей, дітей, людей з тимчасовими обмеженнями та інших;
- **освітні труднощі** – це труднощі у навчанні, які впливають на процес здобуття освіти та результати навчання. Вони можуть бути різними за своєю природою та проявлятися у зв'язку з особливостями розвитку особистості, що потребують специфічної підтримки;
- **здобувачі освіти з особливими освітніми потребами (ООП)** – це особи, які потребують додаткової постійної або тимчасової підтримки в освітньому процесі для забезпечення права на освіту (здобувачі освіти фахового Коледжу);
- **інклюзивна група** – це академічна група у закладі освіти, де разом з іншими здобувачами освіти навчається одна або кілька осіб з особливими освітніми потребами (ООП). Така група створюється для забезпечення права на освіту для всіх осіб, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, шляхом спільного навчання в одному колективі;
- **супровід інклюзивного навчання** — це комплекс заходів, які забезпечують підтримку особи з ООП в освітньому процесі, допомагаючи їй адаптуватися, соціалізуватися та почуватися безпечно. До нього входить допомога в самообслуговуванні, комунікації, пересуванні та харчуванні, а також спостереження за станом здоров'я. Організовується командою фахівців (психолог, дефектолог, асистент вчителя та інші) відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- **«розумне пристосування»** – це необхідні, індивідуальні модифікації та корективи, які дозволяють людям з інвалідністю отримати рівний доступ до прав, послуг, освіти, праці та інших сфер життя, що не створюють при цьому непропорційного або невинновданого тягаря. Ці адаптації враховують конкретні потреби людини та допомагають усунути бар'єри, створюючи інклюзивне освітнє середовище.

II. Організація освітнього процесу та інклюзивного освітнього середовища

2.1. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в коледжі передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі;

- приведення території Коледжу, будівель, споруд та приміщень у відповідність до вимог державних будівельних норм, стандартів та правил.

2.2. В результаті облаштування територій, будівель, споруд і приміщень, у тому числі гуртожитків, особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення повинно бути забезпечено умови для вільного пересування та безперешкодного доступу.

2.3. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення Коледжу неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну:

- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації освітнього процесу;
- забезпечення в разі необхідності розумного пристосування;
- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;
- забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші).

2.4. Організація інклюзивного освітнього середовища в коледжі передбачає реалізацію прав здобувачів освіти - осіб з ООП на:

- повагу до людської гідності, захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм дискримінації за ознакою наявності особливих освітніх потреб, стану здоров'я чи інвалідності або будь-якою іншою ознакою;
- отримання якісних освітніх послуг, які враховують особливі освітні потреби та забезпечують максимально можливу індивідуалізацію освітнього процесу;
- формування та реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії (за наявності) та індивідуального навчального плану (за потреби);
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання, яке передбачає забезпечення розумного пристосування під час оцінювання, у тому числі збільшення часу на оцінювання, використання доступних форматів, у тому числі абетки та шрифту Брайля, залучення перекладачів жестової мови (за потреби) тощо;
- безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я;
- спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури навчального корпусу Коледжу та гуртожитку;
- самостійне (у разі навчання за власні кошти) чи за згодою відповідної фізичної або юридичної особи (у разі навчання за кошти фізичних або

юридичних осіб) збільшення тривалості виконання освітньо-професійної програми за погодженням із закладом освіти, що має бути відображено в договорі про надання освітніх послуг;

- створення умов для залучення до всіх заходів Коледжу, участь у заходах з освітньої, дослідницької, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що здійснюються в Україні, в установленому законодавством порядку із забезпеченням розумного пристосування та з урахуванням особливих освітніх потреб;
- забезпечення доступу до мережі Інтернет, системи баз даних у коледжі з урахуванням розумного пристосування, а також за потреби до термінального та спеціального допоміжного обладнання;
- забезпечення підручниками, у тому числі електронними, посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти в закладах освіти, що враховують особливі освітні потреби,
- забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати обрану освітньо-професійну програму;
- забезпечення інших необхідних умов для навчання.

2.5. Для осіб з ООП може передбачатися індивідуальна освітня траєкторія шляхом розроблення та реалізації закладом освіти індивідуального навчального плану.

Індивідуальний навчальний план особи з ООП розробляється за її участю з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), підписується такою особою (у разі коли особа є повнолітньою) або одним із її батьків (інших законних представників) та затверджується керівником закладу освіти.

Індивідуальний навчальний план формує вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менше 10 відсотків загальної кількості кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, передбачених для освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти.

2.6. Освітньо-професійні програми фахової передвищої освіти для осіб з особливими освітніми потребами можуть мати корекційно – розвитковий складник. Такий складник повинен враховувати рекомендації індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності).

III. Інклюзивні групи

3.1. Особи з ООП, які планують вступити до закладу освіти, або їх батьки (інші законні представники) у строки, визначені у правилах прийому закладу освіти, подають письмову заяву про необхідність забезпечення

розумного пристосування із зазначенням переліку розумного пристосування, що є обов'язковою для розгляду та реалізації закладом освіти.

3.2. Директор Коледжу на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників), висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого інклюзивно-ресурсним центром, індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб, утворює інклюзивну групу.

3.3. Створення інклюзивної групи в коледжі та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу директора Коледжу.

3.4. Гранична чисельність осіб з особливими освітніми потребами в певній інклюзивній групі встановлюється керівником закладу освіти з урахуванням вимог до формування академічних груп у закладах фахової передвищої освіти, затверджених МОН, виходячи з індивідуальних особливостей здобуття освіти такими особами, освітньо-професійної програми, пристосованості аудиторій тощо, але не може перевищувати 50 відсотків загальної чисельності осіб з особливими освітніми потребами в такій академічній групі.

IV. Супровід інклюзивного навчання

4.1. З метою забезпечення здобуття особами з особливими освітніми потребами якісної фахової передвищої освіти Коледж в межах існуючої штатної чисельності може утворювати спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або команду психолого-педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами (далі - команда).

4.2. Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ (команда психолого-педагогічного супроводу) утворюється з метою організації інклюзивного освітнього процесу та спеціального навчально-реабілітаційного супроводу осіб з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної фахової передвищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності.

Директор Коледжу приймає рішення про утворення або ліквідацію такого структурного підрозділу (команди).

Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ (команда психолого-педагогічного супроводу) діє відповідно до статуту Коледжу, основним видом діяльності якого є провадження освітньої діяльності у сфері фахової передвищої освіти, що затверджується засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом, та на підставі положення про спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ.

4.3. До складу команди психолого-педагогічного супроводу залучаються представники адміністрації Коледжу, педагогічні працівники Коледжу та інші фахівці за потреби.

4.4. Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ (команда психолого-педагогічного супроводу) виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами Коледжу щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- розробляє індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами, проводить моніторинг його виконання, вносить до нього зміни;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних, педагогічних працівників Коледжу та соціальних працівників, волонтерів для роботи із здобувачами освіти з ООП шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів, засідань, круглих столів тощо;
- консультує та надає методичну допомогу педагогічним працівникам Коледжу щодо організації освітнього процесу здобувачів освіти з ООП;
- проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- співпрацює із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку здобувачів освіти з ООП.

4.5. Спеціальний навчально-реабілітаційний супровід здобувачів освіти з ООП в коледжі передбачає, зокрема:

- навчально-організаційний супровід - допомогу учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, написання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з ООП, організацію індивідуальних консультацій тощо;
- психолого-педагогічний супровід - системну діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу;
- соціальний супровід - заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти.

4.6. З метою створення належних умов для забезпечення навчально - реабілітаційного супроводу коледж може обладнувати ресурсні кімнати; приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку тощо.

4.7. Для забезпечення соціальних потреб осіб з особливими освітніми потребами до закладу освіти можуть бути допущені один із батьків особи з особливими освітніми потребами або уповноважена ними особа. Рішення про їх допуск до участі в освітньому процесі приймає Директор Коледжу на основі укладення відповідного договору між закладом освіти та особою, яка забезпечує соціальні потреби особи з особливими освітніми потребами.

V. Прикінцеві положення

5.1. Заклади освіти надають освітні послуги особам з особливими освітніми потребами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

5.2. Всі зміни та доповнення до положення вносяться наказом директора Коледжу про внесення змін та доповнень або про затвердження нової редакції положення.

5.3. При затвердженні нової редакції попереднє положення втрачає чинність.

ПОГОДЖЕНО:

Зауважень немає.

Заступник директора
з організаційно-виховної роботи

_____ Ірина ЦИБИНА

дата

Зауважень немає.

Завідувач відділення

_____ Ірина СКИРДА

дата

Голови циклових комісій:

Зауважень немає

дата

_____ Олена КОВАЛІВСЬКА

Зауважень немає

дата

_____ Олена ПАВЛЕНКО

Зауважень немає

дата

_____ Світлана НІКОЛЕНКО

Зауважень немає

дата

_____ Олександр КОЛОМОЄЦЬ

Зауважень немає

дата

_____ Сергій КОБЗЄВ

Зауважень немає

дата

_____ Юлія ОЛІЙНИК

Зауважень немає

дата

_____ Людмила ПРАВДІВЦЕВА

Зауважень немає

Голова Профспілкового комітету
КЗ ХФВКМ ХОР

_____ Юлія ОЛІЙНИК

дата

Зауважень немає

Голова Студентської ради
КЗ ХФВКМ ХОР

дата

До протоколу, в рішення Студради:

Проект Положення про ... розглянуто на засіданні Студентської ради Коледжу. Зауважень не надійшло / підтримано одногосно.